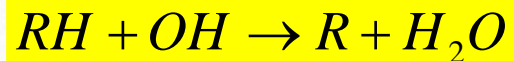
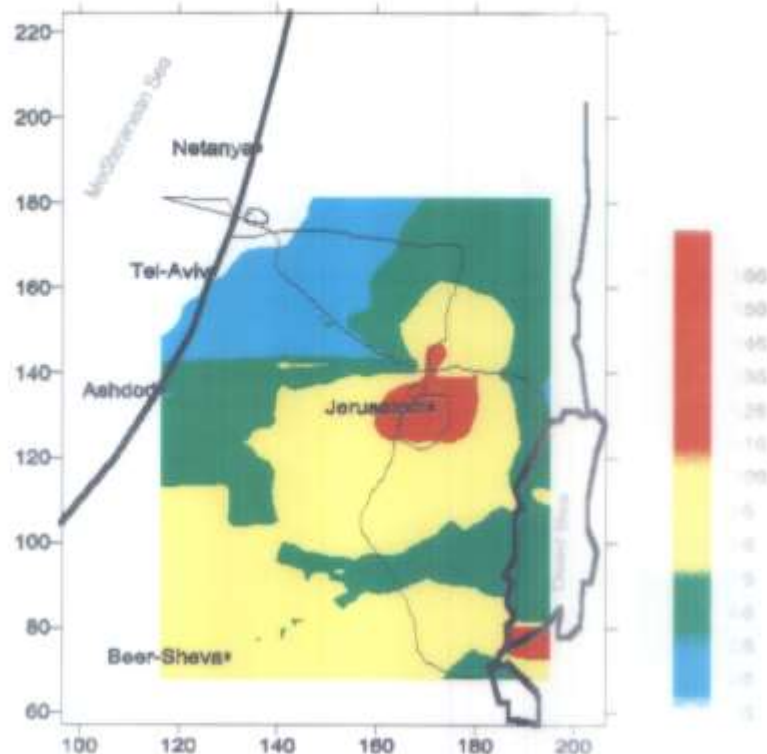

זיהום האוויר מתחבורה כבעיה אזורית ולאומית

באטמוספירה עשירה בפחמימנים (למשל בתימרה עירונית – ממפלטי כלי רכב) יש תהליכים נוספים הגורמים ליצירת NO_2 (שהוא מקור החמצן ליצירת האוזון), פרט לתהליכים שהורסים את האוזון:

זיהום האוויר מתחבורה כבעיה אזורית ולאומית

ערפיה בגוש דן

צולם ע"י דר' אלי גנור
ז"ל מהמשרד לאיכות
הסביבה ב-
28/12/1998

נזקי זיהום האוויר

← נזק בריאותי

← נזק למבנים ולתשתיות (צנרת, קירות מפויחים)

← נזק לחקלאות – ירידה ביבול חקלאי

← נזק לתיירות (דוגמאות: ראות, חומות העיר העתיקה)

← שינוי אקלים גלובלי – התחממות כדור הארץ

← נזק כלכלי – עלויות חיצוניות

Acid Rain Effects on Sculptures

E. M. Winkler, Stone, Schmidt-Thomsen

1908

1969

ומה עם גזי חממה?

- מנתוני 2016 התחבורה פולטת 17,991 אלפי טונות פחמן דו חמצני מתוך סך פליטות של 65,871, שהם 27.3%.
- זהו הסקטור השני מבחינת כמות הפליטות אחרי תעשיית האנרגיה (שנמצאת בתהליכים של סגירת התחנות הפחמיות, הסבה לגז ואנרגיות מתחדשות).
- נוסע בתחבורה ציבורית בארץ פולט 0.05 ק"ג גזי חממה לק"מ בעוד שנוסע ברכב פרטי פולט 0.12 ק"ג (בתפוסה הממוצעת של אמצעי תחבורה אלה בארץ)

מסקנה 1: כדי לצמצם את פליטת זיהום האוויר וגזי החממה יש צורך לעבור לטכנולוגיות מאופסות או מעוטות פליטות. צריך שינוי טכנולוגי.

מסקנה 2: כדי שרכב חשמלי לא יביא לפליטות עקיפות צריך שייצור החשמל יהיה באנרגיה מתחדשת ולא בדלקים מזהמים.

גזי חממה - המשך

שכן א:

- בעל רכב בזבזני הנוסע 5.5 ק"מ לליטר
- מנהל אורח חיים ספורטיבי הכולל הליכה רבה ורכיבה על אופניים
- נוסע לעבודה בתחבורה ציבורית ומשתמש ברכב בעיקר לטיולים בסוף שבוע
- נסועה שנתית ברכב הפרטי: 7,250 ק"מ
- תצרוכת דלק שנתית: 1,320 ליטר
- פליטה שנתית מהרכב של 3 טונות פחמן דו חמצני

שכן ב:

- בעל רכב חסכוני הנוסע 18 ק"מ לליטר
- נוסע ברכב 150 ק"מ ביום לעבודה ולסידורים שונים וגם בסופי שבוע
- נסועה שנתית ברכב הפרטי: 47,500 ק"מ
- תצרוכת דלק שנתית: 2,640 ליטר
- פליטה שנתית מהרכב של 6 טונות פחמן דו חמצני

גזי חממה - המשך

על מנת להפחית פליטות של גזי חממה:

- שכן א צריך להחליף טכנולוגיה לרכב מאופס או נמוך פליטות

- שכן ב צריך שינוי התנהגותי באורח החיים ובהרגלי הנסיעה

מסקנה 3: צריך גם שינוי התנהגותי.

האם זה מספיק?

למה!

מעבר לרכב פרטי חשמלי אינו מספיק.

לתחבורה ציבורית חשמלית יש תועלות חשובות נוספות:

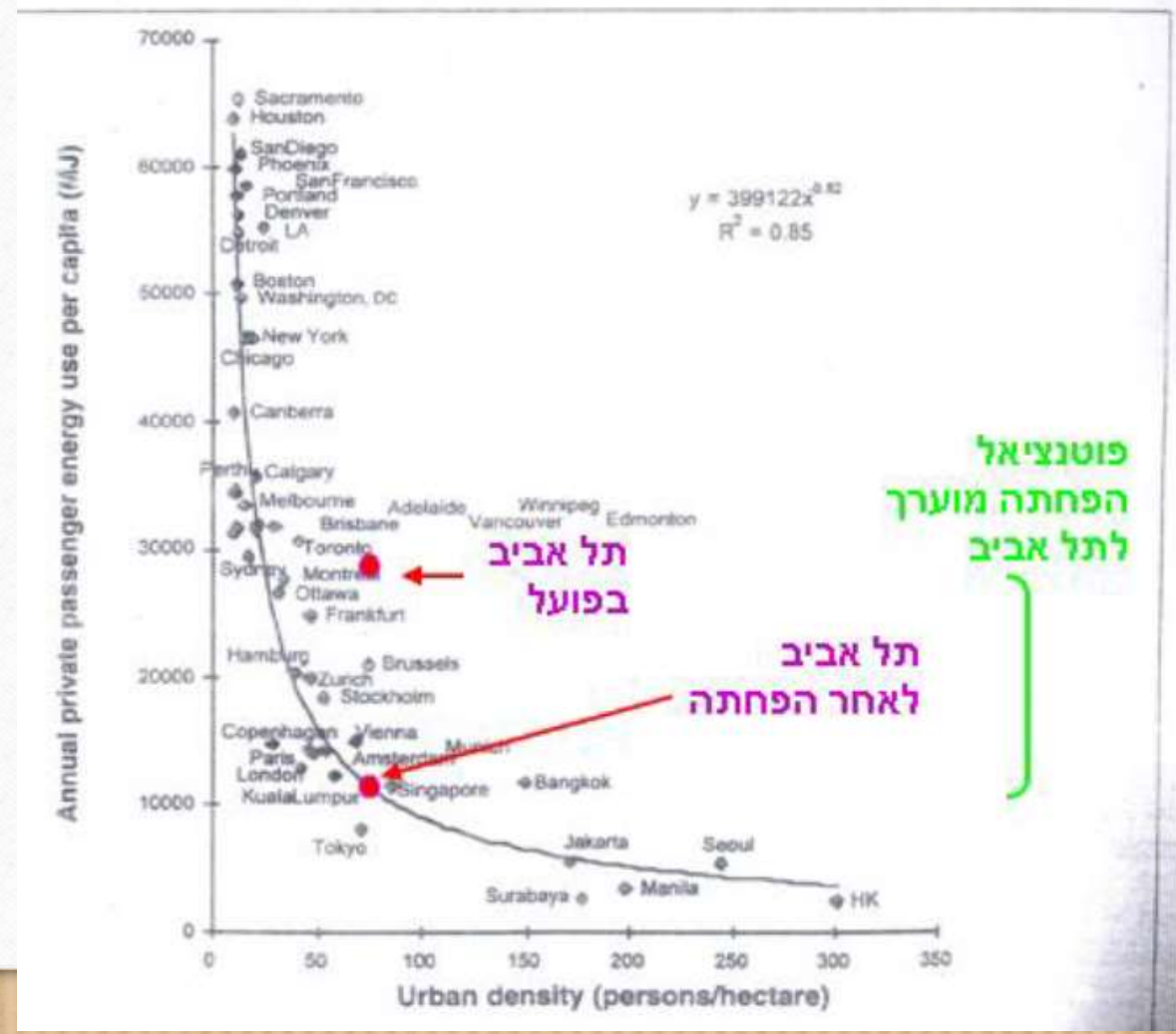
- הפחתת הגודש
- חיסכון כספי
- צמצום תאונות דרכים
- צמצום הצורך בסלילת כבישים חדשים וצמצום הפגיעה בשטחים הפתוחים

מסקנה 4: צריך לבסס את התחבורה בתוך
הערים על תחבורה ציבורית חשמלית. זה מצריך
שינוי תשתיתי.

גזי חממה - המשך

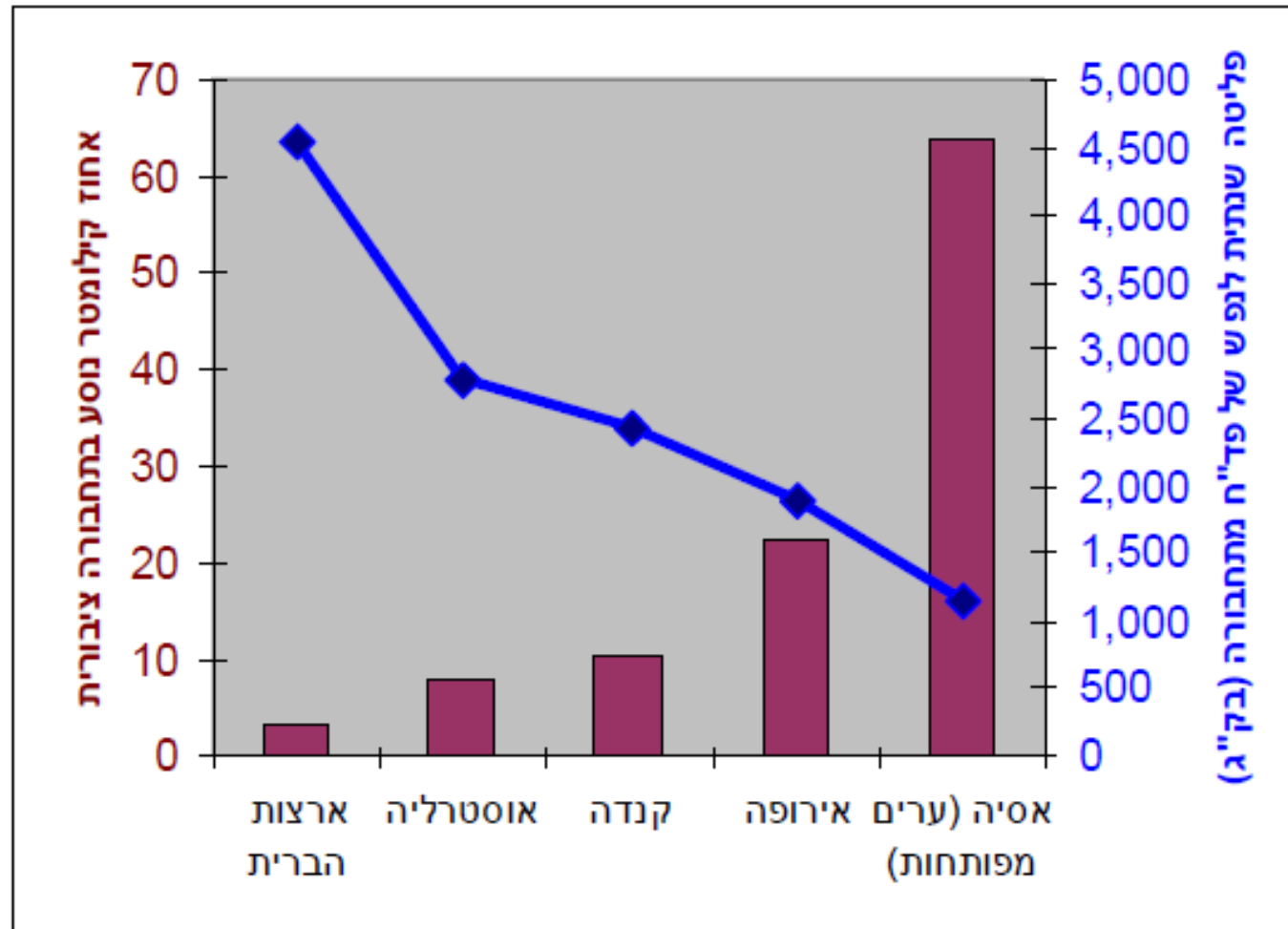
קיים קשר הפוך ברור בין צפיפות האוכלוסייה בעיר ובין רמת השימוש באנרגיה לנפש משימוש ברכב פרטי:

Urban Density and Per Capita Private Passenger Transport Energy Use, 1990

גזי חממה - המשך

ככל שעולה אחוז הנסיעות (ק"מ נוסע) בתחבורה ציבורית, קטנה הפליטה השנתית לנפש של גזי חממה מכלל השימוש בתחבורה:

מסקנה 5: מעבר לתחבורה ציבורית חשמלית =

+ שינוי טכנולוגי

+ שינוי התנהגותי

שינוי תשתיתי.

זה מצריך שינוי במדיניות, בתקצוב, בתכנון.

זה מצריך גם ניהול תחבורה (ניהול תנועה, ניהול

ביקושים ופיצול נסיעות).

ניהול תחבורה מול שיפור טכנולוגי

ניהול תחבורה	שיפור טכנולוגי	התועלת
+	-	הקטנת הצפיפות בכבישים
+	-	חסכון בהוצאות על כבישים וחניה
+	?	חסכון בעלויות לנוסע
+	-	צמצום תאונות דרכים
+	לא רלוונטי	הגדלת היצע תחבורתי לאוכלוסיית הלא נהגים
+	+	חיסכון באנרגיה
+	+	הקטנת זיהום אוויר
+	לא רלוונטי	שיפור בבריאות (תוספת הליכה)
+	-	צמצום פריסה מרחבית (למשל סלילת כבישים חדשים)

אבל אנשים לא אוהבים לנסוע באוטובוס האם זה אפשרי?

ניסיון רב בעולם מראה (דוגמאות):

- כל קיצור של 10% בזמן הנסיעה עשוי להביא לעלייה של 4% בשימוש בתחבורה הציבורית.
- כל עלייה של 1% בתדירות התחבורה הציבורית עשויה להביא להגדלה של 0.5% במספר הנוסעים.
- ירידה של כ- 30% במחירי התחבורה הציבורית בערים שונות בעולם מצביעה על עלייה של למעלה מ- 10% בשימוש בתחבורה ציבורית ולירידה של כ- 6% בשימוש ברכב פרטי.
- תכנון תחבורה נכון בשכונות מגורים (TOD), ובין היתר נגישות וקרבה לתחבורה ציבורית מביא לכך שלמעלה מ- 50% מהנסיעות באותן שכונות מתבצע בתחבורה ציבורית.

תחבורה ציבורית חשמלית היא רק חלק ממערכת תחבורה בת קיימא

צריך גם (דוגמאות):

- הגדלת מהירות התחבורה הציבורית וקיצור זמן הנסיעה
- הגדלת תדירות וקיצור זמן ההמתנה
- שיפור השירות
- שילוב אמצעי תחבורה שונים
- ניהול צד הביקושים (עידוד שלילי של שימוש ברכב פרטי)

מסקנה 6:

- תחבורה בת קיימא אינה מותרות, אלא צו השעה.
- תחבורה ציבורית חשמלית היא נדבך חשוב במרכזי הערים.

תורה רבה